

Brüsszeli elemző A populisták csak keresik, de nem oldják meg a problémákat

Oroszország másképp tekint a világra

Inotai Edit

Akár megerősödé is kikerülhet az ukrán válságból az Európai Unió - mondja lapunknak Roland Freudenstein, a brüsszeli Wilfried Martens Centre for European Studies igazgatóhelyettese. Az optimista megközelítést azzal indokolja, hogy a válság kapcsán nem következett be semmilyen törés az unióban belül, és megerősödtek a korábban kisé háttérbe szorult transzatlanti kapcsolatok is. Szemléletváltást jelenthet az európai állampolgárok számára is, hogy a kijevi Euromajdanon a szemük láttára százezrek tüntettek egy normális ukrán jövőért, több mint száz ember az életét is adta érte: vagyis az európai perspektíva, a jogállam, továbbra is nagyon vonzó. - David McAllister, a német CDU európai parlamenti listavezetője nemrég azt mesélte, hogy az elmúlt négy hétben jóval kevesebb unió-

ellenes e-mailt kap, mint korábban, vagyis változik az emberek alaphanglata is Európával kapcsolatban - idéz egy konkrét példát a szakember.

De hozzájárulhat az unió megerősödéséhez az is, ha a tagállamok csökkentik az energiafüggőségüket. Ez elkerülhetetlen, hiszen Oroszországról most egyértelműen kiderült, másképp tekint a világra, mint az európaiak. Freudenstein szerint az átállás nem annyira bonyolult és időigényes dolog, mint azt sokan hiszik: cseppfolyósított gázzal kanadai és amerikai hajók is el tudják látni Európát, és a csőhálózatokon keresztül ez bárhova eljuthat. Két-három év alatt látványosan csökkenthető a függőség. Ismét előtérbe kerülhet az atlanti kapcsolat, mert egy erős transzatlanti szabad kereskedelem kompenzálni tudja az esetleges orosz kereskedelem visszaesését, és önmagában is komoly gazdasági növekedést hozna a kontinensnek.

Freudenstein azt sem rejti véka alá, hogy még az euró zóna vonzereje is növekedhet. Ez már nemcsak gazdasági, hanem politikai kérdés is: az euró zónát a NATO ötödik cikkelyéhez hasonlítja, csak civil megközelítésben, mert biztonságot ad majd egy kiszámíthatatlan világgal (Oroszországgal) szemben. Az ukrán események miatt ugyanis le kell számolni azzal az illúzióval, hogy az eddig szorgalmazott párbeszéddel belső modernizációt lehet elindítani Oroszországban.

Anémet kutató ugyanakkor elismeri, hogy új kihívások elé állítja Európát az euroskeptikus, populisták pártok előretörése. - Nem lehet azzal lecsöpörni az asztalról a problémát, hogy ezek képtelen emberek, akik felültek egy ostoba pártok. A hagyományos néppártoknak komolyan kell venniük a félelmeiket, és megoldásokat kell kínálni a problémákra, ugyanakkor jelezni kell, hogy a szélsőségek megoldá-

sai nem működnek. A populistákra általában is az jellemző, hogy keresik, de nem oldják meg a problémákat - fogalmaz a kutató, aki korábban a CDU-hoz közel álló Konrad-Adenauer-Stiftung varsói irodáját is vezette. Mond rögton egy példát is: Franciaországban a Nemzeti Front, Magyarországon a Jobbik szorgalmazza, hogy az ország lépjen ki az EU-ból. Am ilyenkor gyorsan ki lehet számolni, hogy ez minden egyes francia vagy magyar állampolgárnak mennyibe kerülne. Ennek kommunikálása a hagyományos pártok feladata.

Lapunk arra is kíváncsi volt, hogy a kutató hogyan látja a kelet-közép-európai országok uniós tagságának tízéves mérlegét. Freudenstein szerint nagyon fontos hozzáadott érték volt, hogy ezek az országok egyszerre hangoztatták európai értékeiket és atlanti elkötelezettségeiket, e kétó ugyanis a régi tagállamokban időn-

ként inkább kizárta egymást. Volt egyrészt egy Brüsszel-Strasbourg-Luxembourg-tengely, másrészt a London-Washington-szövetség. Az új tagok ezt a kettőt tudták kombinálni, ráadásul gazdaságilag a liberális irányvonalat erősítették. De erősödött néhány konzervatív elem is a csatlakozásuk után: például az, hogy az erős nemzetállam nem áll ellentétben egy erős Európával. Harmadikként említi a gazdasági növekedést, amely kétségkívül lökést jelentett a régi tagállamoknak is.

Ami Magyarországot illeti, Freudenstein szerint sok minden történt az elmúlt négy évben, így talán a következő ciklusban már nem lesznek ekkora változások. Reményei szerint eljöhét az a pillanat, amikor az ország még jobban a külvilág felé orientálódhat. Ennek része lehetne, hogy még konstruktívabban vehetnének részt az európai projekteken és összességében a nyugati világ reneszánszában.